

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Навчально-науковий інститут будівництва, архітектури та дизайну

04-08-53s

СИЛАБУС SYLLABUS	Наукові основи критики сучасних архітектурних теорій Scientific Fundamentals Of Modern Architectural Theories	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	BK 2	
Освітній рівень Level of Education	Освітньо-науковий (третій) доктор філософії (PhD) Educational and scientific (third) (PhD)	
Галузь знань Field of Knowledge	G	Інженерія, виробництво та будівництво Engineering, production and construction
Спеціальність Field of Study	G 17	Архітектура та містобудування Architecture and Town Planning
Освітня програма Degree Programme	Архітектура та містобудування Architecture and Town Planning	

РІВНЕ – 2026

Силабус навчальної дисципліни «Наукові основи критики сучасних архітектурних теорій» для здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії (PhD), які навчаються за освітньо-професійною програмою «Архітектура та містобудування», спеціальність G 17 «Архітектура та містобудування». Рівне. НУВГП. 2026. 12 стор.

ОП на сайті університету: <https://ep3.nuwm.edu.ua/34915/>

Розробник силабусу: Потапчук І.В., к.арх., доцент, доцент кафедри архітектури і середовищного дизайну, Лушнікова Н.В., канд. техн. наук, доцент кафедри архітектури і середовищного дизайну

Силабус схвалений на засіданні кафедри

Протокол № 8 від «26»січня 2026 року

Завідувач кафедри: Михайлишин О.Л., д.арх., доцент, завідувачка кафедри архітектури і середовищного дизайну.

Керівник (гарант) ОП: Михайлишин О.Л., д.арх., доцент, завідувачка кафедри архітектури і середовищного дизайну.

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІБАД
Протокол № 6 від «17» лютого 2026 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІБАД: Макаренко Р.М., к.т.н., проф.

Попередня версія силабусу 04-08-12s

© Потапчук І.В., 2026
© НУВГП, 2026

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Наукові основи критики сучасних архітектурних теорій	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>Доктор філософії (PhD)</i>
Освітня програма	<i>Архітектура та містобудування</i>
Спеціальність	<i>G 17 «Архітектура та містобудування»</i>
Рік навчання, семестр	<i>1 рік навчання, 2-й семестр</i>
Кількість кредитів	<i>3 кредитів ЄКТС</i>
Лекції:	<i>16 год</i>
Практичні заняття:	<i>14 год</i>
Самостійна робота:	<i>60 год</i>
Курсова робота:	-
Форма навчання	<i>денна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>залік</i>
Мова викладання	<i>українська</i>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА

Потапчук Ірина Володимирівна, к.арх., доцент, доцент кафедри архітектури і середовищного дизайну

Вікіситет	http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Потанчук_Ірина_Володимирівна
ORCID	https://orcid.org/0000-0003-1526-4351
Як комунікувати	i.v.potarchuk@nuwm.edu.ua
	Лушнікова Наталія Валеріївна, к.т.н., доцент, доцент кафедри архітектури і середовищного дизайну
Вікіситет	https://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Лушнікова_Наталія_Валеріївна
ORCID	https://orcid.org/0000-0002-5781-4051
Як комунікувати	n.v.lushnikova@nuwm.edu.ua

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Мета та завдання

Мета даної дисципліни полягає у формуванні аналітичного та критичного ставлення до основних засад архітектурної творчості в рамках сучасної архітектурної та містобудівної ситуації. Завдання початкової дисципліни – ознайомлення студента із основними теоретичними засадами сучасної архітектури.

Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів

<https://ep3.nuwm.edu.ua/34915/>

Передумови вивчення*

(місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)

Вивчення дисципліни передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних дисциплін: «Філософія науки та професійна етика» (OK1), «Академічна іноземна мова» (OK2), «Теоретико-методологічні аспекти наукової спеціальності» (OK5)

Компетентності

ІНТ. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері архітектури та містобудування, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

СК 02. Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних експериментальних і теоретико-методологічних досліджень у сфері архітектури та містобудування, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності

СК 03. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами

Програмні результати навчання (ПРН)

PH02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і не фахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми архітектури та містобудування державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях

PH04. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження у сфері архітектури та містобудування та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми

PH06. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення, інформаційні системи та бази даних

PH08. Глибоко розуміти загальні принципи та методи архітектури та містобудування, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері архітектури та містобудування та у викладацькій практиці

Структура та зміст освітнього компонента

Тема	PH	Форми організації навчання	Кількість годин	
Модуль 1. Витоки теорії і критики архітектури. Формування критики та теорії архітектури і містобудування в 1-й половині ХХ ст.				
Змістовий модуль 1. Історичні витoki критики сучасних архітектурних теорій.				
1	Тема 1. Критика як галузь архітектурознавства. Особливості критичного мислення в контексті теорії та критики архітектури.	PH2, PH4, PH6, PH8	Л	2
			ПР	1
			СР	7
2	Тема 2. Наукові передумови формування теорії і критики архітектури та містобудування. Теорія та критика архітектури та містобудування періоду класицизму та історизму.	PH2, PH4, PH6, PH8	Л	2
			ПР	1
			СР	8
Змістовий модуль 2. Наукові основи теорії і критики архітектури 1-ї половини ХХ ст.				
3	Тема 3. Формування наукових основ сучасної архітектури на зламі століть в Європі. Формування наукових основ модернізму в США.	PH2, PH4, PH6, PH8	Л	2
			ПР	2
			СР	7
4	Тема 4. Теоретичні концепції архітектури та містобудування у міжвоєнний період. Теоретичні підвалини архітектури тоталітарних режимів в Європі.	PH2, PH4, PH6, PH8	Л	2
			ПР	2
			СР	8
Разом модуль 1			Л	8
			ПР	6
			СР	30
Модуль 2. Наукові основи критики теорій архітектури та містобудування 2-ї половини ХХ ст. – початку ХХІ ст.				
Змістовий модуль 3. Наукові основи теорії і критики архітектури 2-ї половини ХХ ст.				
5	Тема 5. Концепція інтернаціоналізації архітектури (50-70-ті рр. ХХ ст.). Концепція регіоналізації архітектури (50-70-ті рр. ХХ ст.).	PH2, PH4, PH6, PH8	Л	4
			ПР	-
			СР	12
6	Тема 6. Теоретичні засади постмодернізму в архітектурі.	PH2, PH4, PH6, PH8	Л	4
			ПР	2

	Теоретичні концепції сучасного містопланування 2-ї половини ХХ ст.		СР	12
Змістовий модуль 4. Наукові основи теорії і критики архітектури початку ХХІ ст.				
7	Тема 7. Розвиток концепцій неомодернізму та (пост)постмодернізму в контексті пошуків нового глобального стилю. Дигіталізація архітектури. Естетика мегаструктур.	PH2, PH4, PH6, PH8	Л	2
			ПР	2
			СР	15
8	Тема 8. Новітні концептуальні спрямування в містоплануванні та урбаністиці. Наукове підґрунтя новітніх тенденцій в концептуальній архітектурі ХХІ ст.	PH2, PH4, PH6, PH8	Л	2
			ПР	2
			СР	15
Разом модуль 2			Л	8
			ПР	8
			СР	30
Всього			Л	16
			ПР	14
			СР	60

Форми та методи навчання

Вивчення дисципліни «Наукові основи критики сучасних архітектурних теорій» здійснюється з використанням інформаційно-ілюстративного та проблемного методів навчання. Курс навчання включає: прослуховування лекційного матеріалу; перегляд мультимедійних презентацій; виконання практичних завдань на практичних заняттях під керівництвом викладача; самостійне вивчення навчального матеріалу з використанням навчальної та спеціальної літератури; виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Робота з ПК, володіння інструментами Microsoft Office, знання та навички роботи з пошуковими системами

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/результатів навчання

Вид заняття	Бали	Форма контролю
1. Поточна складова оцінювання		
Модуль 1. Витоки теорії і критики архітектури. Формування критики та теорії архітектури і містобудування в 1-й половині ХХ ст.		
Змістовий модуль 1. Історичні витоки критики сучасних архітектурних теорій.		
Тема 1. Критика як галузь архітектурознавства. Особливості критичного мислення в контексті теорії та критики архітектури.	6	Виконання завдання, публічний виступ тощо
Тема 2. Наукові передумови формування теорії і критики архітектури та містобудування. Теорія та критика архітектури та містобудування періоду класицизму та історизму.	6	
Змістовий модуль 2. Органічна, екологічна, дигатільна архітектура та мегаструктури		
Тема 3. Формування наукових основ сучасної архітектури на зламі століть в Європі. Формування наукових основ модернізму в США.	8	Виконання завдання, публічний виступ тощо
Тема 4. Теоретичні концепції архітектури та містобудування у міжвоєнний період. Теоретичні підвалини архітектури тоталітарних режимів в Європі.	8	

Модуль 2. Наукові основи критики теорій архітектури та містобудування 2-ї половини XX ст. – початку XXI ст.		
Змістовий модуль 3. Наукові основи теорії і критики архітектури 2-ї половини XX ст.		
Тема 5. Концепція інтернаціоналізації архітектури (50-70-ті рр. XX ст.). Концепція регіоналізації архітектури (50-70-ті рр. XX ст.).	8	Виконання завдання, публічний виступ тощо
Тема 6. Теоретичні засади постмодернізму в архітектурі. Теоретичні концепції сучасного містопланування 2-ї половини XX ст.	8	
Змістовий модуль 4. Наукові основи теорії і критики архітектури початку XXI ст.		
Тема 7. Розвиток концепцій неомодернізму та (пост)постмодернізму в контексті пошуків нового глобального стилю. Дигіталізація архітектури. Естетика мегаструктур.	8	Виконання завдання, публічний виступ тощо
Тема 8. Новітні концептуальні спрямування в містоплануванні та урбаністиці. Наукове підґрунтя новітніх тенденцій в концептуальній архітектурі XXI ст.	8	
Усього поточна складова оцінювання:	60	
2 Підсумкова складова оцінювання		
0.1 Модульний контроль 1	20	Колоквіум
0.1 Модульний контроль 2.	20	Колоквіум
Усього підсумкова складова оцінювання:	40	
Разом:	100	

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних заняттях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

0 % – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Модульний та поточний контроль проводиться відповідно до «Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти у НУВГП»

<https://ep3.nuwm.edu.ua/25806/>

Звернення та вирішення конфліктних ситуацій здійснюється на підставі «Положення про врегулювання конфліктних ситуацій у НУВГП»

<https://ep3.nuwm.edu.ua/18583/>

«Порядок звернень здобувачів вищої освіти та інших осіб, які навчаються в НУВГП»

<https://ep3.nuwm.edu.ua/15467/>

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна:

1. Архітектура сучасності: остання третина ХХ – початок ХХІ століть: навч. посібник / Б.С. Черкес, С.М. Лінда. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2010. 384 с.
2. Стародубцева Л.В. Архітектура постмодернізму: Історія. Теорія. Практика. Посібник для студентів. К.: Спалах, 1998. 208с.
3. Ch. Jencks and K. Kampf. – Academy Editions by John Wiley & Sons, 1997. 312 p.
4. Ch. Jencks. *The Language of Post-modern Architecture*. New York : Rizzoli, 1984. 168 p.
5. *Programs and manifestoes of 20th-century architecture* / Ed. by U. Conrads. - Cambridge, Massachusetts: The MIT Press, 1971. 192 p.
6. *Theories and manifestoes of contemporary architecture*/ Ed. by Ch. Jencks and K. Kampf. – Academy Editions by John Wiley & Sons, 1997. 312 p.

Допоміжна:

1. Тімохін В. Архітектура міського розвитку. Київ: КНУБіА, 2008. 629 с.
2. Шаповал Н.Г. Основи архітектурного формоутворення. К.: «Основа», 2008. 248 с.
3. Архітектурний самвидав. Теорія сучасної архітектури / Режим доступу: <http://arch-vydav.blogspot.com/>
4. Гел Й. Міста для людей. К.: Основи, 2018. 304 с.
5. *Architectural Theory. From the Renaissance to the Present*. Koln u.a.: Taschen, 2006. 576 s.
6. *Architectural Theory since 1968*. Ed. by K. Michael Hays. Massachusetts: MIT press, 2000. 808 p.
7. *Architectural Theory since 1968*. Ed. by K. Michael Hays. Massachusetts: MIT press, 2000. 808 p.
8. Alexander Ch. *Język wzorców: miasta – budynki – konstrukcja. (A Pattern Language: Towns – Buildings - Construction)*. – Gdansk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne sp. z o.o., 2008. 1210 s.
9. *Constructing a New Agenda. Architectural Theory 1993-2009*. Ed. by K. Krista Sykes. New York: Princeton Architectural Press, 2010. 512 p.
10. Frampton K. *Modern architecture. A critical history*. 4th ed. NY: Thames & Hudson, 2007. Reprinted 2010. 424 p.
11. Gehl J. *Życie między budynkami. Użytkowanie przestrzeni publicznych*. Kraków: Wydawnictwo RAM, 2009. 200 s.
12. *Introducing Architectural Theory: Debating a Discipline* / Ed. by K. Smith. NY: Taylor & Francis, 2012. 423 p.
13. Jencks Ch. *Critical Modernism. Where is postmodernism going?* – London: Wiley Academy, 2007. 240 p.
14. Jencks Ch. *The New Paradigm in Architecture. The Language of Post-Modernism*. – New Haven and London: Yale University Press, 2002. 280 p.
15. Koolhaas R. *Delirious New York*. The Monacelli Press, 1994. 318 p.
16. Lange A. *Writing about architecture: Mastering the language of buildings and cities*. New York: Princeton Architectural Press, 2012. 192 p.
17. Mallgrave H.F. *Modern Architectural Theory: A Historical Survey, 1673-1968*. New York: Cambridge University Press, 2005. 503 p.
18. O.M.A. Koolhaas R. And Mau. B. S, M, L, XL. The Monacelli Press, 1995. 1344 p.
19. Quirk V. *Architectural Criticism in the Age of Twitter* / Paul Goldberger. Nov 27, 2012. Available at: <http://www.archdaily.com/298276/architectural-criticism-in-the-age-of-twitter-paul-goldberger>
20. Stead N. *Three Complaints About Architectural Criticism*. - November/ December 2003, *Architecture Australia*, vol. 92 no 6 (pp. 50-52)/ Available at: <http://dcrit.sva.edu/wp-content/uploads/2003/11/STEADthreecomplaints.pdf>
21. *Theorizing a New Agenda for Architecture: An Anthology of Architectural Theory: 1965 – 1995*. /Ed. by K. Nesbitt. NY: Princeton Architectural Press, 1996. 606 p.
22. Weston R. *100 Ideas that changed architecture*. London: Laurence King Publishing, 2011. 216p.
23. Wright F.L. *Modern Architecture. Being the Kahn lectures for 1930*. Facsimile ed. Princeton and Oxford: Princeton University Press, 2008. 118 p.

1. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.lib.rv.ua/>
3. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://lib.nuwm.edu.ua/>

Поєднання навчання та досліджень

Здобувачі вищої освіти мають можливість отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, зокрема і до написання та опублікування наукових тез (статей) з тематики курсу. Також здобувачі можуть долучатися до кафедральної тематики наукових досліджень.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Здатність до критики і самокритики. Знання та розуміння предметної області і професійної діяльності, здатність виявляти, та вирішувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення шляхом пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність комунікувати письмово і усно. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, в отому числі з представниками інших професійних груп різного рівня та нефахівцями формувати ефективну комунікаційну стратегію, використовуючи інформаційні й комунікаційні технології.

Гнучкість мислення. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації шляхом творчого застосування наявних та з генерованих нових ідей. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Етичні навички. Здатність діяти соціально відповідально, на основі етичних міркувань, дотримуючись засад професійної етики та усвідомлюючи рівні можливості усіх учасників архітектурно-містобудівного процесу, а також інклюзивні аспекти проектування.

Дедлайни та перескладання

«Положення «Про організацію освітньо-наукового процесу для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня (ступінь доктора філософії) у Національному університеті водного господарства та природокористування» »
<https://ep3.nuwm.edu.ua/25805/>

«Порядок ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП (нова редакція)»
<https://ep3.nuwm.edu.ua/30369/>

«Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти у НУВГП»
<https://ep3.nuwm.edu.ua/25806/>

Неформальна та інформальна освіта (за потреби)

«Положення про неформальну та інформальну освіту в НУВГП (нова редакція)»
<https://ep3.nuwm.edu.ua/28363/>

Правила академічної доброчесності

«Положення про академічну доброчесність в НУВГП» <https://ep3.nuwm.edu.ua/25004/>

Документи стосовно академічної доброчесності (про плагіат, кодекс честі студентів, документи Національного агентства стосовно доброчесності) наведені на сторінці ЯКІСТЬ ОСВІТИ сайту НУВГП -

<http://nuwm.edu.ua/sp/akademichna-dobrochesnistj>

Вимоги до відвідування

Навчальна дисципліна передбачає 100% відвідуваність занять, постійне виконання як завдань під час практичних занять, так і домашніх завдань (самостійна робота), активну участь на заняттях.

У випадку пропуску здобувачем ВО заняття (напр. по хворобі) відпрацювати можна під час консультацій, де здобувач ВО отримує відповідне індивідуальне завдання і звітує про його виконання в узгоджені з викладачем терміни.

Положення «Про організацію освітньо-наукового процесу для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня (ступінь доктора філософії) у Національному університеті водного господарства та природокористування»
<https://ep3.nuwm.edu.ua/25805/>

«Інструкція для здобувачів вищої освіти щодо організації та проведення навчальних занять у дистанційній формі» <https://ep3.nuwm.edu.ua/19215/>

Автор
Доцент

Ірина ПОТАПЧУК

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №351
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 3FAA9288358EC00304000009B6C3700C8C2C100